

Mosaic olímpic

Recerca multidisciplinar i difusió dels estudis olímpics
CEO-UAB, 20 anys

Editors

Emilio Fernández Peña
Berta Cerezuela
Miquel Gómez Benosa
Chris Kennett
Miquel de Moragas Spà

Centre d'Estudis Olímpics
Universitat Autònoma de Barcelona

Ajuntament de Barcelona

Mosaic olímpic

Recerca multidisciplinar i difusió dels estudis olímpics
CEO-UAB, 20 anys

Editors

Emilio Fernández Peña, Berta Cerezuela, Miquel Gómez
Benosa, Chris Kennett, Miquel de Moragas Spà.

Edició

Ajuntament de Barcelona
i Centre d'Estudis Olímpics
de la Universitat Autònoma de Barcelona

**Consell d'Edicions i Publicacions
de l'Ajuntament de Barcelona:**

Ignasi Cardelús, Enric Casas, Eduard Vicente, Jordi Martí,
Màrius Rubert, Jordi Campillo, Glòria Figuerola, Víctor
Gimeno, Joan A. Dalmau, Carme Gibert, José Pérez Freijo.

Traducció i correcció lingüística

Anna Baldirà, Steve Norris, Mercè Roselló, UAB Servei
d'Idiomes Moderns

Diseny i maquetació

Mireia Rocher, Ramon G. Sedó,

Edició i impressió

Direcció d'Imatge i Serveis Editorials
www.bcn.cat/publicacions

© de l'edició: Ajuntament de Barcelona
i Centre d'Estudis Olímpics de la Universitat
Autònoma de Barcelona
© dels textos: els seus autors
ISBN de l'Ajuntament de Barcelona 978-84-9850-312-8
ISBN del Centre d'Estudis Olímpics 978-84-938759-0-9
Dipòsit legal: B.18575-2011
Abril 2011
Imprès amb paper ecològic

Agraïments

L'edició d'aquest llibre s'emmarca en la celebració dels
20 anys d'activitat del Centre d'Estudis Olímpics de la
Universitat Autònoma de Barcelona, creat al juny del 1989.
Volem expressar el nostre agraïment a totes les persones i les
institucions que, d'una manera o altra, han col·laborat a fer
realitat aquest projecte.
I, singularment, a l'Ajuntament de Barcelona, cofundador del
CEO-UAB, que ha fet possible la impressió d'aquesta edició.

Els continguts d'aquest llibre no es poden reproduir, ni
totalment ni parcialment, ni enregistrar, ni transmetre per
un sistema de recuperació d'informació, en cap forma ni
per cap mitjà, sigui fotomecànic, fotoquímic, electrònic, per
fotocòpia o qualsevol altre, sense el consentiment previ per
escrit dels editors.

Centre d'Estudis Olímpics (CEO-UAB)
Universitat Autònoma de Barcelona
Campus UAB – Edifici N, planta 1
E-08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Barcelona, Catalunya – Spain
Tel. +34 93 581 19 92
Fax: +34 93 581 21 39
ceoie@uab.cat
<http://ceo.uab.cat>

Mosaic olímpic

Recerca multidisciplinar i difusió dels estudis olímpics
CEO-UAB, 20 anys

Editors

Emilio Fernández Peña

Berta Cerezuela

Miquel Gómez Benosa

Chris Kennett

Miquel de Moragas Spà

Centre d'Estudis Olímpics
Universitat Autònoma de Barcelona

Ajuntament de Barcelona

Sumari

Presentació	9
Ana Ripoll	
Pròleg	11
Alejandro Blanco	
Introducció	13
Emilio Fernández Peña	
Les raons acadèmiques d'un centre d'estudis olímpics a la universitat	19
Miquel de Moragas	

Origen i evolució d'un Centre d'Estudis Olímpics

Els orígens del CEO-UAB, 1989-1994	31
Muriel Ladrón de Guevara	
La gestió de la informació i la documentació al servei d'un centre de recerca	39
Berta Cerezuela i Pilar Cid Leal	
El Moviment Olímpic i el món acadèmic	47
Núria Puig Brandes	
El CEO-UAB com a dinamitzador dels estudis olímpics	57
Testimonis d'experts internacionals que valoren el llegat del CEO-UAB:	
• Deanna Binder (Institute for Olympic Education at the University of Alberta)	58
• Susan Brownell (University of Missouri, St. Louis)	59
• Richard Cashman (University of Technology, Sydney)	60
• Laurence Chalip (University of Texas at Austin)	61
• Gabriel Colomé (Centre d'Estudis d'Opinió - Generalitat de Catalunya)	62
• Lamartine P. DaCosta (Universidade Gama Filho)	63

• Conrado Duránte (Academia Olímpica Española).....	64
• Kang Shin-Pyo (Inje University).....	65
• Bruce Kidd (University of Toronto).....	66
• John MacAloon (University of Chicago).....	67
• Andy Miah (University of the West of Scotland).....	68
• Roy Panagiotopoulou (National and Kapodistrian University of Athens)	69
• Hai Ren (Beijing University of Physical Education).....	70
• Nancy Rivenburgh (University of Washington)	71
• Otto J. Shantz (University of Koblenz-Landau)	72

Els Jocs Olímpics de 1992

Conversa de Juan Antonio Samaranch, Pasqual Maragall i Josep Miquel Abad, deu anys després dels Jocs de Barcelona	77
Miquel Botella i Miquel de Moragas	
L’ombra de Barcelona.....	87
Isidre Rigau	
Les cerimònies olímpiques de Barcelona’92: el gran bufet de les imatges mediàtiques	97
Núria Garcia	
L’Olimpíada Cultural de Barcelona el 1992. Llums i ombres. Lliçons per al futur.....	105
Miquel de Moragas	
Conèixer la Barcelona olímpica: preservació i accés a la memòria dels Jocs Olímpics de Barcelona’92 a través de les fonts documentals	117
Berta Cerezuela	
Barcelona’92 i l’estudi dels llegats dels Jocs Olímpics	125
Chris Kennett	

Temes clau de l'Olimpisme

Televisió i Jocs Olímpics: simbiosi, globalitat i construcció de sentit	137
Emilio Fernández Peña i Ibone Lallana del Rio	
Els nous mitjans i els Jocs: el Moviment Olímpic i el web social en la difusió de missatges.....	147
Emilio Fernández Peña	
La dimensió cultural dels Jocs Olímpics: les cerimònies i les Olimpíades culturals com a plataformes per a unes polítiques culturals sostenibles	157
Beatriz Garcia	
Els voluntaris com a variable d'èxit als Jocs Olímpics del segle XXI	169
Anna Belén Moreno Vílchez	
Olimpisme i els estudis de gènere.....	177
Natividad Ramajo i Ibone Lallana del Rio	
Barcelona'92 postolímpica: esport i multiculturalisme	185
Chris Kennett	
La dimensió educativa dels Jocs Olímpics	193
Berta Cerezuela	
L'estudi de l'urbanisme olímpic: balanç de recerca i perspectives de futur.....	203
Francesc Muñoz	
Anàlisi de l'impacte econòmic dels Jocs Olímpics.....	215
Ferran Brunet	

El Moviment Olímpic i el món acadèmic

Núria Puig Brandes

Responsable del CIO de Relacions amb les Universitats

Prefaci

Em complau especialment escriure aquest article amb motiu del 20è aniversari del Centre d'Estudis Olímpics de la Universitat Autònoma de Barcelona (CEO-UAB). També és una satisfacció perquè m'ofereix l'oportunitat d'agrair a la UAB, en nom del Centre d'Estudis Olímpics del Comitè Internacional Olímpic (CEO-CIO), l'excel·lent treball que ha fet en l'àmbit dels estudis olímpics.

Els centres d'estudis olímpics universitaris duen a terme una funció important a l'hora de fer conèixer qüestions relacionades amb les Olimpíades als estudiants universitaris per mitjà de cursos, conferències i projectes d'investigació. Proporcionen una estructura estable que garanteix activitats periòdiques relacionades amb els Jocs Olímpics.

El CEO-UAB no tan sols ha fet aquesta tasca dins la seva universitat, sinó que també ha estat un centre de referència per a la comunitat acadèmica internacional interessada en l'Olimpisme. Les nombroses col·laboracions que ha establert amb molts altres centres i experts han contribuït en gran manera a promocionar els estudis olímpics arreu del món. D'altra banda, la col·laboració amb el Comitè Internacional Olímpic (CIO)⁴ en diverses investigacions, simposis, publicacions, etc. constitueix un exemple excel·lent del treball conjunt del CIO i els professors universitaris.

Finalment, el CEO-UAB ha contribuït substancialment al llegat dels Jocs Olímpics. El Centre, creat amb motiu dels Jocs Olímpics de Barcelona 1992, continua treballant disset anys després dels Jocs i col·labora amb la Fundació Barcelona Olímpica i el Museu Olímpic de Barcelona per continuar divulgant l'experiència única dels Jocs Olímpics del 1992.

Juntament amb els meus companys del Departament de Gestió de la Informació del CEO-CIO, agraeixo al CEO-UAB les idees que ens ha proporcionat i la funció de model que ha fet. A tots nosaltres ens apassionen els estudis olímpics, de manera que felicitem el CEO-UAB per aquests vint anys tan productius i els desitgem almenys vint anys més d'activitats acadèmiques relacionades amb els Jocs Olímpics plenes d'èxit.

1. Breus antecedents sobre les relacions entre la Universitat i el Moviment Olímpic

La relació entre els Jocs Olímpics i el món acadèmic ha existit des de la civilització de la Grècia antiga. Llavors, la palestra i el gimnàs eren llocs on els joves es preparaven físicament, mentalment i espiritualment, la qual cosa els permetia donar el

4. En el marc de la Càtedra Internacional d'Olimpisme creada el 1995 gràcies a un acord de col·laboració entre la UAB i el CIO

millor d'ells mateixos durant la celebració dels Jocs Olímpics. L'esport era una part de l'educació global dels homes, que conreaven d'una manera equilibrada i harmoniosa les seves facultats intel·lectuals, mentals i físiques.

En aquella època, els Jocs Olímpics aplegaven no únicament els millors atletes, sinó també poetes, filòsofs i historiadors el reconeixement dels quals als Jocs els permetia difondre la seva fama per tot l'imperi grec.

El baró Pierre de Coubertin, fundador del CIO, es va inspirar profundament en els Jocs Olímpics antics, però també en la funció educativa de l'esport que es va desenvolupar a les escoles i les universitats angleses i irlandeses durant les últimes dècades del segle XX.

Aquesta influència el va portar a anunciar, l'any 1892, amb motiu d'una reunió a la Unió Francesa de Societats d'Esports Atlètics, que volia recuperar els Jocs. L'anunci es va rebre amb molt poc entusiasme. No obstant això, Coubertin no es va desanimar, i el 23 de juny de 1894 va fundar el CIO en una cerimònia que va tenir lloc a la Universitat de la Sorbona, a París. Aquesta universitat ha simbolitzat des de llavors el vincle entre el Moviment Olímpic i el món acadèmic.

L'evolució des d'Atenes 1886

Les universitats i el Moviment Olímpic han interactuat de formes diferents des de la primera edició dels Jocs Olímpics moderns.

Les institucions acadèmiques i els seus representants han participat activament en l'organització i l'èxit dels Jocs. Segons els informes oficials de les primeres edicions dels Jocs Olímpics, estudiants tant d'instituts com d'universitats eren atletes extraordinaris. A més d'aquesta implicació, que principalment consistia en la participació dels atletes en les competicions esportives, Londres 1908 va ser el punt de partida d'una cooperació més gran. Des de llavors, les instal·lacions de les universitats s'han utilitzat com a centres logístics o de competició, el personal i els estudiants han participat com a voluntaris en moltes àrees i, durant les últimes dècades, els professors han col·laborat periòdicament amb els comitès organitzadors en els projectes dels Jocs Olímpics (formació de recursos humans, programes d'educació olímpica, llegat, estudis, més recentment pel que fa a la connexió del senyal de vídeo, etc.).

A més a més d'aquesta participació activa, l'Olimpisme, el Moviment Olímpic i els Jocs Olímpics s'han inclòs com a matèria d'estudi en diverses disciplines i programes universitaris. En un primer moment, únicament uns pocs experts s'interessaven en aquest tema, sobretot procedents d'àmbits de la història de l'esport, l'art i la cultura, i l'educació, que estudiaven els Jocs Olímpics antics, la història dels Jocs i el Moviment Olímpic, la participació dels atletes i els valors educatius de l'esport fomentats pel CIO. Actualment, els antecedents acadèmics dels experts que se centren en les Olimpíades inclouen una àmplia varietat de disciplines.

Des que es va crear, el CIO ha intentat fomentar l'estudi del Moviment Olímpic i el seu desenvolupament. Pierre de Coubertin ja ho va manifestar quan va expressar el desig de crear un Centre d'Estudis Olímpics per proporcionar un repositori als seus esforços educatius. El 1927 va acordar, amb el responsable del Departament d'Educació Física de la Universitat d'Atenes, la creació d'un centre per als estudis olímpics. Per diversos motius, aquest projecte va trigar trenta-quatre anys a veure la llum. L'Acadèmia Internacional Olímpica (AIO) es va crear finalment el 1961 gràcies a l'aportació de Jean Ketséas, secretari del Comitè Olímpic Hel·lènic, i Carl Diem. Les activitats de l'AIO han evolucionat molt des de llavors, i actualment l'Acadèmia és un lloc indispensable per a les persones que volen entendre les arrels del Moviment Olímpic. A la dècada dels anys seixanta es va crear l'arxiu Carl und Liselott Diem (originàriament, Institut Carl Diem) a l'Institut Alemany de l'Esport, a Colònia, que també s'ha convertit en un centre de referència per a totes les persones interessades en l'estudi de l'Olimpisme.

Els antics congressos preolímpics organitzats pel Consell Internacional per a la Ciència de l'Esport i l'Educació Física (ICSSPE), anomenats des del 2008 ICSEMIS⁵, han estat un punt de trobada habitual per als experts interessats en les qüestions esportives i olímpiques.

5. La Convenció Internacional sobre Ciència, Educació i Medicina Esportiva (ICSEMIS) és la successora dels congressos preolímpics i s'organitza gràcies a la col·laboració de l'ICSSPE, el Comitè Paralímpic Internacional (CPI) i la Federació Internacional de Medicina Esportiva (FIMS) amb el suport del CIO

Totes aquestes iniciatives han contribuït àmpliament a desenvolupar l'interès de la comunitat acadèmica pel Moviment Olímpic. No obstant això, aquest interès es va ampliar a partir de la dècada dels anys vuitanta, quan l'esport i els Jocs es van convertir en un fenomen amb un impacte històric, cultural, polític i social que afecta la societat en conjunt. Al final dels anys vuitanta, els esports més universals van esdevenir fins i tot un tema d'estudi per a experts i estudiants procedents d'una àmplia varietat de disciplines, com ara la sociologia, les relacions internacionals, l'antropologia, l'economia, el dret, la planificació urbanística, les comunicacions, la gestió esportiva, etc.

La creació de la major part dels centres d'estudis olímpics de les universitats també es remunta a aquest període. Els centres o grups d'investigació, com ara el de la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat de Western Ontario (Canadà), la Universitat d'Inje (Corea), la Universitat de Nova Gal·les del Sud (Austràlia), la Universitat de Mainz Johannes Gutenberg (Alemanya) i la Universitat de l'Esport de Pequín (Xina), van tenir una funció clau en el desenvolupament dels estudis olímpics, ja que van oferir una estructura estable dins el món acadèmic. Els cursos inclosos en els programes universitaris i de postgrau, les conferències, la investigació, les publicacions i la creació de col·leccions documentals han estat les activitats principals d'aquests centres, la qual cosa ha constituït un vincle permanent entre el Moviment Olímpic, els estudiants i els investigadors. Actualment, el nombre de centres d'estudis olímpics continua creixent i, per tant, enriqueix els estudis olímpics amb disciplines i aportacions culturals més àmplies.

2. El Centre d'Estudis Olímpics del CIO: des del subministrament d'informació fins a la col·laboració activa amb la comunitat acadèmica

2.1. Objectius i activitats del Centre d'Estudis Olímpics del CIO

El Centre té la seva raó de ser dins els principis fonamentals de l'Olimpisme i de les funcions del CIO especificades a la *Carta Olímpica*, en concret les que ressalten el vincle entre l'esport, la cultura i l'educació.

El Centre, que s'estructura en cinc seccions⁶ complementàries, centra les activitats en els objectius següents:

- Garantir l'adquisició, la conservació, la descripció i la divulgació permanents del patrimoni olímpic.
- Fomentar i facilitar l'accés a les col·leccions audiovisuals i escrites relacionades amb les Olimpíades.
- Proporcionar serveis d'investigació i anàlisi i crear continguts en resposta a les necessitats d'administració del CIO.
- Fomentar activitats acadèmiques sobre l'Olimpisme i afavorir sinergies i col·laboració entre el Centre i els experts.
- Fomentar la col·laboració amb el Moviment Olímpic per garantir la conservació i la disponibilitat del patrimoni olímpic.

L'àmbit de les activitats del Centre, sota la responsabilitat del Departament de Gestió de la Informació, complementa pel que fa al CIO el treball que duen a terme altres departaments en el camp de l'educació i la cultura, com ara la Comissió per a la Cultura i l'Educació Olímpica, el Departament per a la Cooperació Internacional i el Desenvolupament, i el Servei Educatiu del Museu Olímpic.

2.2. El CEO-CIO: la creació d'un pont amb els professors universitaris

Des dels seus orígens als anys vuitanta, el CEO-CIO ha treballat periòdicament amb investigadors i estudiants universitaris per proporcionar-los l'accés a les col·leccions úniques del CIO.

6. Les cinc seccions del CEO són: els arxius històrics, la biblioteca, el servei d'investigació i referència, la secció d'imatges i la secció de relacions amb la universitat.

L'any 1984 va ser un moment clau en el desenvolupament d'aquesta col·laboració, quan el Centre es va traslladar al Museu Olímpic de Lausana, que s'havia creat feia poc. En aquell moment va començar a desenvolupar una organització en diferents seccions per conservar i divulgar millor el patrimoni escrit i audiovisual del CIO (gràcies principalment a les normes d'accés als arxius històrics i a la creació d'una estructura de benvinguda per als investigadors).

Cinc anys més tard, el Centre va llançar, amb el suport del Consell d'Investigació, format per professors universitaris, la primera edició del Programa de beques d'investigació de postgrau. La col·laboració amb el Consell d'Investigació (actualment conegut amb el nom de Comitè de Selecció) i el Programa de beques van ser el punt de partida de més activitats proactives per conservar i divulgar les col·leccions i, a més, fomentar i donar suport entre la comunitat acadèmica a la investigació, la docència i les publicacions relacionades amb les qüestions olímpiques.

Durant els últims quatre anys, el Centre, a través de la secció de relacions amb les universitats, s'ha convertit en la connexió oficial entre la comunitat acadèmica i el CIO per respondre a les sol·licituds de les universitats i satisfer les necessitats d'administració del CIO que poden cobrir els professors.

Cada any, el Centre respon a més de 1.000 sol·licituds d'investigacions en profunditat i a prop de 8.000 sol·licituds de préstec de monografies o enviament d'articles. També val la pena esmentar, en aquest punt, la distribució de les col·leccions audiovisuals (més de 27.000 fotos i 450 hores de pel·lícules a l'any). A més, cada any el Centre convida més de 300 investigadors que volen consultar les col·leccions del CIO, rep més de 40 sol·licituds per al Programa de beques d'investigació de postgrau, coordina prop de 10 projectes orientats a la investigació, i, periòdicament, respon als experts que envien projectes i sol·licituds.⁷

3. Els estudis olímpics: un nou camp que es converteix en realitat?

Un dels primers resultats de la col·laboració entre la comunitat acadèmica, el CIO i el Moviment Olímpic és el desenvolupament del que anomenem *estudis olímpics*, que inclouen qualsevol activitat acadèmica relacionada amb les Olimpíades. L'evolució dels estudis olímpics a l'última dècada es pot il·lustrar amb dos projectes creats pel Centre i que descrivim a continuació: el primer, el Programa de beques d'investigació de postgrau, ja està consolidat i il·lustra perfils i disciplines implicats en els estudis olímpics; el segon, l'Observatori dels Estudis Olímpics, tot just comença però esperem que es desenvolupi molt més en el futur per a benefici tant del CIO com de la comunitat acadèmica.

3.1. El Programa de beques d'investigació de postgrau

Una de les aportacions importants del CEO-CIO en l'àmbit dels estudis olímpics és el Programa de beques d'investigació per a postgraduats⁸. Aquest programa, que es va iniciar l'any 1998 (els primers destinataris de les beques van visitar el Centre el 1999), pretén animar els investigadors joves a emprendre recerques de gran qualitat relacionades amb l'Olimpisme, el Moviment Olímpic i els Jocs Olímpics des de la perspectiva de les ciències humanes i socials.

Tal com va destacar Susan Brownell (Universitat de Missouri), un dels antics membres del Comitè de Selecció, el Programa de beques serveix d'enllaç entre el CIO i les universitats del món en ampliar la pròxima generació d'intel·lectuals de primer ordre que ara són llicenciats o joves professors en humanitats i ciències socials. Esperem que, com a professors, aquests joves becaris siguin els futurs missatgers dels ideals olímpics i, com a investigadors, constitueixin una important font de la creativitat i la vitalitat futures del Moviment Olímpic.

7. Per obtenir més informació sobre els serveis i les col·leccions, podeu visitar el lloc web del Centre (<http://www.olympic.org/studies>).

8. Per obtenir una descripció completa del Programa de beques, podeu visitar el lloc web del Centre (<http://www.olympic.org/studies>).

Les sol·licituds presentades al Programa de beques proporcionen una imatge interessant sobre l'origen dels sol·licitants i els temes d'investigació relacionats amb les Olimpíades. Aquesta imatge també pot ser útil per als analistes dels aspectes multi-culturals i multidisciplinaris dels estudis olímpics.

En aquestes deu primeres edicions, s'han rebut i s'han analitzat les sol·licituds de 337 candidats de 60 països (el 29,2 % de tots els comitès olímpics nacionals). L'anàlisi per continent permet fer les afirmacions següents:

- Europa és el continent millor representat, amb 148 candidats (el 43,9 % del total) de 30 països. Els països amb més presència són França (31 sol·licituds), Grècia (18), Alemanya (13), la Gran Bretanya (14) i Romania (12).
- Amèrica hi està representada amb 89 candidats (el 26,4 % del total) de 8 països. La majoria d'aquests joves investigadors són dels Estats Units (39), el Canadà (23) i el Brasil (15).
- Àsia és el continent següent, amb 63 candidats (el 18,7 % del total) d'11 països. La Xina és el país d'aquesta zona del món millor representat, amb 38 sol·licituds.
- Àfrica ha presentat 22 candidats (el 6,5 % del total) de 9 països. El Camerun, la República Democràtica del Congo, Kenya i Nigèria són els països amb una representació més alta.
- Oceania hi està representada amb 15 candidats (el 4,5 % del total) d'Austràlia (12 sol·licituds) i Nova Zelanda (3 sol·licituds).

L'anàlisi dels orígens dels becaris revela unes xifres semblants. Des del 1999 hem concedit beques a 49 candidats: 22 d'Europa (44,9 %), 12 de l'Amèrica del Nord (24,5 %), 9 d'Àsia (18,4 %), 3 d'Oceania (6,1 %), 2 de l'Amèrica Central i del Sud (4 %) i una de l'Àfrica (2 %). Els gràfics 1 i 2 il·lustren la distribució geogràfica dels candidats i els becaris.

Aquestes dades mostren que, malgrat els esforços constants duts a terme per divulgar el Programa de beques, encara queda un llarg camí per recórrer perquè el programa arribi als joves investigadors d'arreu del món i els animi a implicar-se en els estudis olímpics. Les sol·licituds que hem rebut de la comunitat acadèmica de l'Àfrica es poden considerar anecdòtiques, i la situació és semblant en el cas de l'Amèrica Central i del Sud, amb l'única excepció del Brasil. També tenim pocs candidats de les regions d'Àsia que no siguin del nord-est, fins ara representada principalment per la Xina gràcies a l'estímul dels Jocs de la XXIX Olimpíada a Pequín.

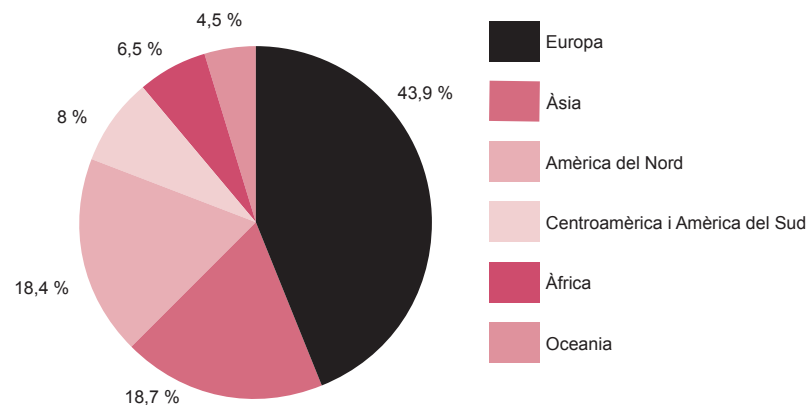
Pel que fa a les disciplines de ciències humanes i socials presents a les sol·licituds, l'anàlisi dels temes d'investigació dels becaris mostra les conclusions següents.

La disciplina de ciències de l'esport és la principal font del programa (el 51,3 % dels candidats els anys 2008-2009 i el 34 % de les beques concedides des que es va crear el programa). No obstant això, és important destacar la diversitat de projectes d'investigació que han presentat els candidats de ciències esportives. Per exemple, tres de cada cinc becaris cursen estudis esportius, però els seus projectes es relacionen amb la història, la sociologia i la gestió.

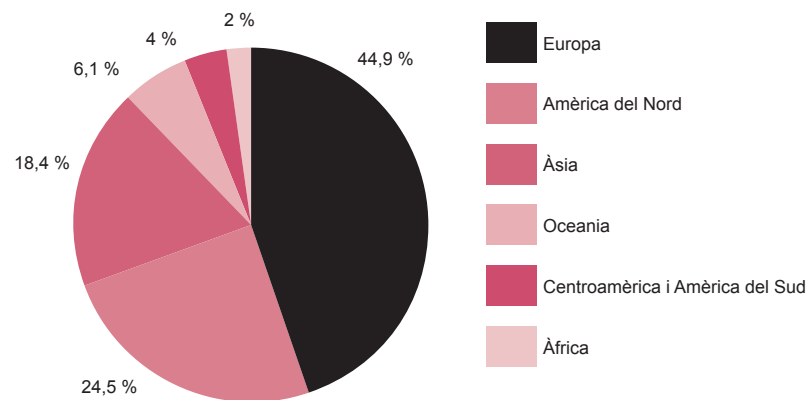
Els estudiants que cursen una formació sobre història ocupen el segon lloc en nombre de candidats i becaris (el 18,3 % de les beques des del 1999). Els segueixen els candidats que presenten projectes d'investigació que tracten sobre l'arquitectura i la planificació urbanística (9,2 %), i a continuació trobem els investigadors que tracten temes de comunicació (7,8 %).

Finalment, podem destacar el nombre creixent de disciplines representades a les sol·licituds (13 en total), que contribueix a enriquir el programa (perfil dels candidats i temes) i els estudis olímpics en general.

Gràfic 1: Distribució geogràfica dels candidats

Gràfic 2: Distribució geogràfica dels becaris

3.2. L'Observatori dels Estudis Olímpics

La Secció de Relacions Universitàries manté un contacte periòdic amb els centres d'estudis olímpics, els professors universitaris i els investigadors actius en l'àrea dels estudis olímpics, i amb els estudiants universitaris interessats en l'Olimpisme. Aquesta xarxa (formada per prop de 1.000 contactes dels cinc continents), a més d'intercanvis, permet establir relacions de treball per dur a terme activitats acadèmiques i desenvolupar l'Observatori dels Estudis Olímpics. Aquest observatori, encara en una etapa molt inicial, actua en tres àmbits d'informació: contactes, activitats, anàlisis i informes.

A continuació es presenta un resum dels continguts dels dos primers àmbits inclosos en l'Observatori el 2008.

Contactes

El Centre manté contacte amb 33 centres d'estudis olímpics o grups d'investigació, 115 experts acadèmics i més de 750 professors i estudiants interessats en l'Olimpisme.

Aquests centres d'estudis olímpics estan situats en universitats d'Europa (58 %), Àsia (21 %), Amèrica (12 %) i Oceania (9 %). Malauradament, no sabem que n'hi hagi cap a l'Àfrica.

Les àrees d'experiència relacionades amb l'Olimpisme més habituals dins els diferents centres són els valors olímpics, el Moviment Olímpic, la història, la sociologia i les arts i la cultura.

Pel que fa als experts acadèmics, 51 procedeixen d'Europa (45 %) i 36 (31 %) de l'Amèrica del Nord. L'Amèrica Central i del Sud, Àsia i Oceania comparteixen la resta, i només tenim uns pocs contactes a l'Àfrica.

Paral·lelament a les àrees d'experiència dels centres d'estudis olímpics, les que els experts solen estudiar amb més freqüència són la història i el Moviment Olímpic, seguides dels Jocs Olímpics i els valors, la sociologia, el gènere, les relacions i la política internacional i, finalment, les arts i la cultura.

Per acabar, l'anàlisi dels 754 professors interessats en el fenomen olímpic que formen part de la nostra base de dades presenta una distribució geogràfica semblant.

Activitats

A l'apartat d'activitats de l'Observatori, la Secció de Relacions Universitàries ha elaborat una llista i ha analitzat els projectes i els articles, els cursos de postgrau que inclouen continguts relacionats amb els Jocs Olímpics i conferències acadèmiques que tracten aspectes de l'Olimpisme.

Investigació

En el marc de la col·laboració entre el CIO i el món acadèmic, el 2008 es va sol·licitar l'estudi d'11 projectes d'investigació presentats i se'n van concedir 5. A més, el CEO va rebre diferents articles d'investigació d'alumnes d'arreu del món.

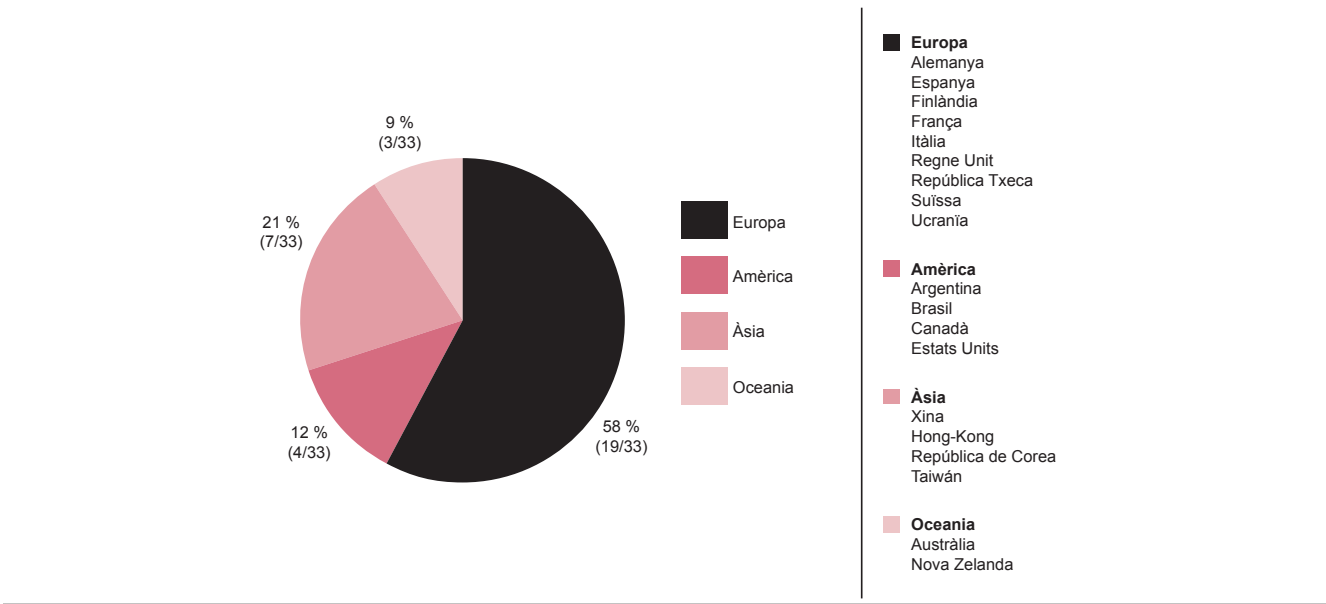
Els projectes d'investigació que acabem d'esmentar inclouen una àmplia varietat de temes, però el llegat i el desenvolupament sostenible van ser els dos més analitzats. A més d'aquestes qüestions, és interessant ressaltar les noves aportacions relacionades amb el Moviment Olímpic i la responsabilitat social.

Educació

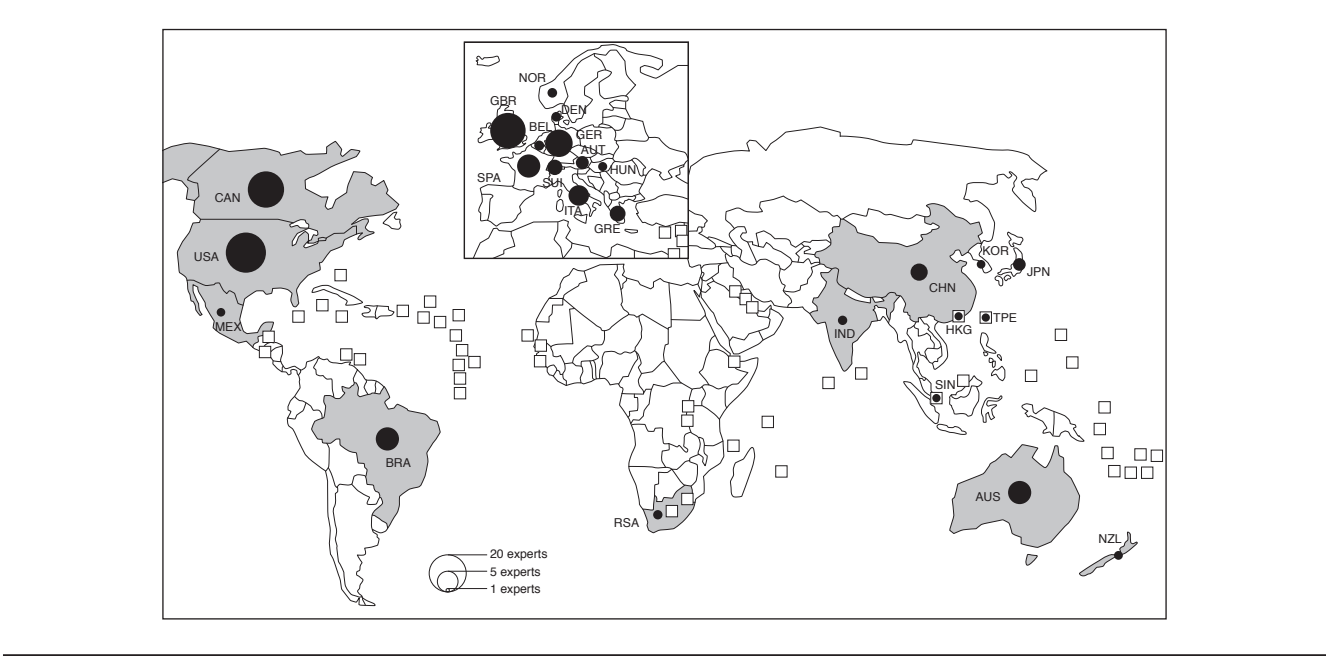
Durant el curs acadèmic 2008-2009 es van desenvolupar nou cursos. El tema principal de la major part d'aquests cursos va ser la gestió esportiva. No obstant això, aquesta àrea es complementa amb una gran varietat d'altres àmbits com ara l'Olimpisme, les humanitats en l'esport, el dret, la medicina i la salut, la sociologia i la tecnologia.

A més d'aquests cursos, cal destacar que s'estan desenvolupant noves iniciatives acadèmiques centrades completament en els estudis olímpics, i esperem que aviat siguin una realitat. Una d'aquestes iniciatives, el Postgrau d'especialització en estudis olímpics, educació olímpica, organització i gestió d'esdeveniments olímpics, coordinat pel Departament d'Organització i Gestió Esportiva de la Facultat de Ciències del Moviment Humà i la Qualitat de Vida de la Universitat del Peloponès, en col·laboració amb l'AIO, va començar a l'octubre del 2009.

Gràfic 3: Centres d'estudis olímpics per continent

Gràfic 4: Experts acadèmics per continent

Divulgació

El 2008 es van organitzar 44 congressos i seminaris relacionats amb els Jocs Olímpics. Des del punt de vista geogràfic, 27 dels 44 esdeveniments van tenir lloc a Europa, 10 a Àsia (principalment a la Xina), 3 a l'Amèrica del Nord, 2 a l'Amèrica del Sud i 2 a Oceania. Els temes dels estudis olímpics presentats en la major part d'aquests esdeveniments van ser el llegat i el desenvolupament sostenible, les relacions internacionals, el màrqueting, les arts i la cultura, i els processos de candidatura dels Jocs Olímpics.

L'activitat de divulgació també es va analitzar a partir de publicacions escrites per professors i adquirides per la nostra biblioteca (prop de 226 treballs el 2008).

Per obtenir més informació sobre els continguts de l'Observatori dels Estudis Olímpics, visiteu el lloc web del Centre d'Estudis Olímpics.⁹

4. Conclusió

L'educació i la investigació són dues prioritats a les societats i les organitzacions. L'educació és imprescindible per permetre l'autonomia de les persones i garantir-ne la integració en la societat i en el món professional. La investigació ens permet preguntar-nos sobre el present i preparar-nos per al futur alhora que s'aporten nous coneixements.

La funció educativa del CIO es defineix clarament a la *Carta Olímpica*, al capítol que tracta sobre l'objectiu i la funció de l'entitat. La primera tasca consisteix a "estimular i donar suport a la promoció ètica en l'esport i l'educació de la joventut per mitjà de l'esport, així com dedicar els seus esforços i vetllar perquè s'imposi el *fair play* i s'exclougui la violència en l'esport» (IOC 2010).

El suport a la investigació també és present al CIO, principalment a través de les activitats del CEO que s'han descrit. El Centre, a més de fomentar l'interès de les universitats per l'Olimpisme, pretén obtenir per part de la comunitat acadèmica anàlisis de gran qualitat sobre temes relacionats amb el Moviment Olímpic i la seva evolució.

No obstant això, aquesta col·laboració no sempre és fàcil d'establir, ja que els professors i els professionals no sempre avancen junts. Segons TSE Consulting (Curchod i Troelsen 2007), això es deu a tres raons principals: la incompatibilitat de velocitat, la falta de comprensió mútua i l'absència de plataformes.

L'equip del CEO-CIO ha topat de vegades amb aquestes dificultats, però també més d'una vegada ha trobat oportunitats per bastir ponts entre aquests dos mons. Estem convençuts dels beneficis que representa aquesta col·laboració tant per al Moviment Olímpic com per a la comunitat acadèmica, i continuarem treballant en aquesta direcció amb l'ajuda dels experts que estiguin interessats en el fenomen olímpic i en la família olímpica. Des d'aquestes pàgines convidem la comunitat acadèmica a implicar-se en el camp dels estudis olímpics i a continuar proporcionant al CIO interessants i valuoses anàlisis sobre qüestions relacionades amb els Jocs Olímpics amb l'objectiu de posar l'esport al servei de la humanitat i la societat.

9. <http://www.olympic.org/studies>

Referències bibliogràfiques

Curchod, Greg i Troels Troelsen. 2007. “The Sports World and Academia: a Romance in the Making?” *TSE Consulting: TSE Commentator*, octubre. <http://www.tseconsulting.com/commentator/>.

International Olympic Committee, IOC. 2010. *Olympic Charter: in Force as from February 2010*. Lausanne: IOC. http://www.olympic.org/Documents/Olympic%20Charter/Charter_en_2010.pdf.